

STAVKA PREMOGARJEV JE SEDAJ ŽE V POLNEM RAZMAHU

Kompanije si bodo prizadevale zlomiti stavko in odpreti rove. — Tisoče premogarjev na simpatijskih stavkah.

FORMIRANJE BOJNIH ČRT

PITTSBURGH, 18. novembra. — Danes je bilo odrejeno masovno piketiranje premogovnikov v West Virginiji in Pennsylvaniji, kjer je zavladal štrajk, ker ni bilo doseženega nobenega sporazuma med delodajalci in zastopniki unije premogarjev. Tisoče premogarjev v komercialnih premogovnikih je izjavilo, da bodo iz simpatije zastavali.

percentov pripada premogarski uniji. Nek predstavnik United States Steel korporacije je izjavil, da se je včeraj priglasi v Fayette County, Pennsylvania, 25 odstotkov premogarjev, katerih je tam zaposlenih 13,000 za delo. Nekateri premogarji, ki niso člani unije, so šli včeraj na delo v West Virginiji, kjer je včeraj ostalo doma približno 3,000 premogarjev, kateri so zaposleni v komercialnih rudnikih.

V večini premogovnikov se je pričela stavka brez vsakih incidentov.

Vile rojenice

Včeraj so se zgledale pri družini Mr. in Mrs. Kulwin, 1210 E. 177th St., vile rojenice ter pustile krepkega, nad 9 funtov težkega sinčka prvorojenca. Materino dekleško ime je bilo Mary Vidmar. Mati in dete se nahajata v ugodnem stanju v Huron Rd. bolnišnici. Naše čestitke.

Pev. vaja na odru

Nocoj ob 7:30 se vrši glavna vaja za jubilejni koncert pevskega zbora "Zarja", ki se vrši v četrtek, na Zahvalni dan. Vsi pevci in pevke, bodite točno na mestu, da nam ne bo treba biti na odru pozno v noč. — Tajnik.

ROOSEVELT SPREJEL JAPONSKA DRŽAVNIKA V BELI HIŠI

ponca pa sta prišla v skrajno neugodnem trenutku, kajti malo pred njunim prihodom je prejel predsednik nove dokaze o japonsko-nemškem sodelovanju.

WASHINGTON, 17. novembra. — Predsednik Roosevelt se danes sestal s posebnim japonskim posancem Kurusujem, ki je prišel v Belo hišo v spremstvu ameriškega državnega tajnika Hulla in japonskega poslanca Kuma po sestanku z Japonsko, pa je predsednik podprl predlog, s katero se prekliče ameriški nevtralizacijski zakon, ki razpravlja v Beli hiši. Japonski poslanec je izjavil, da japonski poslanec ni mislil o agresivnosti Japonske in o njenem sodelovanju s Nemčijo, kar je imel pred seboj na mizi nove, tehtne dokazila.

riška križarka, na svojem krovu 3,000 ton surovega kavčuka in tovor ameriških avtinskih pnevmatik (obročev iz kavčuka), kar je naložila v Jokohami na Japonskem ter nameravala odpeljati v Bordeaux v Franciji, kjer bi razložili tovor za nemško armado. "Tajerje," ki jih je vozil nemški parnik, je skupila Japonska v Ameriki, ko se niso bile uvedene napram Japonski ekonomske restrikcije.

Ameriška vlada ne bo popustila. Neki visoki uradnik državnega departmanta je izjavil, da vlada Zedinjenih držav ne bo popustila na svojem stališču, da mora Japonska končati vojno s Kitajsko ter dati jamstva, da bo tudi v drugih smereh končala svojo agresivnost. Ekonomske restrikcije, ki so jih uvedle proti Japonski Amerika, Anglija in Holandska Vzhodna Indija, so tako učinkovite, da je zelo prizadetih že dve tretjini japonskih tovarn, dočim se je v nekaterih obrat že popolnoma ustavil.

SEST OSEB UMRLO ZA OPEKLINAMI

CLEVELAND, Tex., 17. novembra. — Šest oseb, ki so se včlovežile na cesti, da si ogledajo dva traktorja, je umrlo zaradi opeklin, ko je nenadoma izbruhnila eksplozivna gasolinska svetilnica. Šest oseb, ki so bili v bližini, so se tudi opekli, da bodo nevarno opečeni, da bo-

sta najbrže podlegli poškodbam, dočim je še šest drugih oseb došlo resne opekline. Kolizija se je primerila, ko se je neki tovorni avto zaletel v drugi traktor, ki je bil natovoren z lesom. Oba traktorja sta se vnela, in ljudi, ki so pristopili bliže, da si ogledajo požar, je oškropil goreč gasolin.

Francija stoji pred usodnimi odločitvami

Nemci zahtevajo od Francije tesnejše sodelovanje, uporabo francoske mornarice in odstavljenje Weiganda.

BARCELONA, Španija, 17. novembra. — Maršal Petain je naredil zdaj svojo prvo potezo za odstavljenje generala Weiganda z njegovega mesta, od poveljstva v francoski severni Afriki. Dalje se je stari maršal odločil, da bo odpotoval v Pariz, in sicer zdaj prvič po okupaciji, kjer se bo sestal z neko visoko nacistično osebnostjo, po vsej priliki s Hitlerjem.

Kolikor se je doznelo, zahtevajo Nemci tesnejše sodelovanje Francije z Nemčijo. Med drugim naj bi francoske bojne ladje spremljale nemške in francoske konvoje ne samo v francosko Afriko, temveč tudi v italijansko Libijo, in francoska mornarica naj bi prevzela v svoje varstvo del francoske obale, ki je zdaj zasedena po Nemcih, ki bi radi na ta način oproščeno vojaštvo poslali proti Rusom. — Prav tako zahtevajo Nemci od Petaina, da naj slednji nadomesti Weiganda v Afriki s kakim drugim generalom, ki bo bolj voljno orodje Nemcev kakor je Weigand.

POLJAKI MED SRBSKIMI UPORNIKI

NEW YORK, (JCO) — Poljski list "Novi Sviat", ki izhaja v New Yorku prinaša vest iz zanesljivih virov, da se vojne v Jugoslaviji udeležujejo v vrstah srbskih četnikov tudi mnogi Poljaki, ki so bili v trenutku nemškega vpada v Jugoslavijo. Ti so, ko je bila Poljska premagana, pobegnili k nam, skrivajo se po Madžarski in končno so se pridružili jugoslovanskim bratov v borbi proti skupnemu sovražniku. Po skrivnih vezeh so se prijavili svojim prijateljem na tej strani oceana in jim sporočili: "Bratje Srbi nadaljujejo vojno, kajti Srbija je neosvojljiva".

PET SMRTNIH OBSEDB V RUSIJI

KUJBIŠEV, Rusija, 15. novembra. (Zakasnelo). — Rusko vojaško sodišče je obsodilo danes na smrt pet uslužbenecv neke neimenovane tovarne, ker so razpečavali kontra-revolucionarno literaturo.

Med obsojenimi sta bila dva inženirja, dva tehnikarja in en ekonom. V ponedeljek zvečer je preminila po kratki in mučni bolezni Mary Šimenc, rojena Tihle, stara 66 let, stanujoča na 1402 E. 34th St. Tujak zapušča žalujočega soproga Louisa, doma iz Doljne Straže pri Novem mestu. Soproga je bil tudi več let bolehen. Pokojna zapušča tudi štiri otroke: Mary, omoženo Gaydos, Ann, Louisa, ml. in Rose. Pokojna je bila rojena v vasi Bukovje pri Krki na Dolnjemskem. Tujak je bivala 40 let ter je bila članica društva Sreča Marije (stara). Pogreb se bo vršil iz Jos. Zele in sinovi pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Ave. Dan in čas bomo javili prihodnjič. Bodi ji ohranjen blag spomin. Preostalih naših sožalje.

Nov grob

V ponedeljek zvečer je preminila po kratki in mučni bolezni Mary Šimenc, rojena Tihle, stara 66 let, stanujoča na 1402 E. 34th St. Tujak zapušča žalujočega soproga Louisa, doma iz Doljne Straže pri Novem mestu. Soproga je bil tudi več let bolehen. Pokojna zapušča tudi štiri otroke: Mary, omoženo Gaydos, Ann, Louisa, ml. in Rose. Pokojna je bila rojena v vasi Bukovje pri Krki na Dolnjemskem. Tujak je bivala 40 let ter je bila članica društva Sreča Marije (stara). Pogreb se bo vršil iz Jos. Zele in sinovi pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Ave. Dan in čas bomo javili prihodnjič. Bodi ji ohranjen blag spomin. Preostalih naših sožalje.

K 25-letnici pevskega zbora "Zarja"

LEONARD POLJSKAK
"Zarjin" predsednik

JOSEPH V. KRABEC
pevovodja "Zarje"

Na Zahvalni dan bo praznoval pevski zbor "Zarja" 25-letnico svojega kulturnega in pevskega obstoja, katero bo praznoval z izredno lepim koncertom v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. — O tej priložnosti bomo jutri podrobneje poročali.

NASILJA V STAVKI

Pri United States Coal and Coke Co., W. Va., sta bila danes obsojena dva moža, ko so si piketi prizadevali, da pregovore nekateri premogarji, naj ne hodijo na delo v rudnike, v katerih je proglašen štrajk. Kakor naznanjajo zadnja poročila, je stavka silno učinkovita, ker je izostalo od dela skoro celotno število 53,000 premogarjev.

Rajni Paul Oblak

Rajni Paul Oblak, o katerem smo včeraj na kratko poročali, je preminil v starosti 78 let in bil eden izmed prvih naseljenecv zapadne strani. Oblakov dom se nahaja na 3421 W. 97th St. Rajni je bil zadnjih par let zadet po mrtvoudu. Njegova soproga Josephina je umrla na isti dan pred 6 leti. Zapuščata hčer Mary Kolentz, sinove: Paula, Franka in Daniela. Bil je stari oče 11 otrokom. Miroljuben mož, ki je radi dolge in mučne bolezni mnogo prestal in z njim tudi družina Mr. in Mrs. Kolentz. Iz njegove družine se nahaja več soročnikov tudi v Detroitu, Mich. Truplo rajnega bo položeno v kapeli A. Grdina in Sinovi 1053 E. 62 St., danes popoldne, pogreb se bo vršil v cerkev sv. Vida v petek ob 9. uri in nato na pokopališče Calvarija. Naj bo pionirju ohranjen blag spomin. Družini izrekamo naše sožalje!

Nova trgovina

Anton Lazar, 1235 E. 55th St. je dobil licenco za pivo in vino.

Katoliški škofje Amerike podpirajo obrambo dežele

Škofje pozivajo delavstvo k sodelovanju pri obrambi dežele ter izražajo upanje za delavski mir.

WASHINGTON, 17. novembra. — Katoliški škofje Zedinjenih držav so obljubili danes vso pomoč ameriški obrambi ter izrazili upanje, da ne bodo "delavski voditelji storili ničesar, kar bi bilo v škodo splošnemu blagru."

Njihova izjava, ki nosi naslov "Križa krščanstva", priporoča spoštovanje do oblasti in njenih civilnih uradnikov ter izraža upanje na "delavski mir."

Škofje pravijo v svoji izjavi, da so že čisto obsodili zlo neomejenega kapitalizma ter pripominjajo: "Vsemogočni je izročil skrb za človeški rod dvema oblastima: duhovski in posvetni. Ena odločuje o božjih, druga pa o človeških zadevah."

Izjava tudi dalje navaja izjavo papeža Pija XI. ki je obsodil in nacizem in ateistični komunizem ter izrazil željo za dobrobit ruskega in nemškega ljudstva.

Prireditel mlad. pevs. zbora S. D. Doma

Nedeljska prireditev mladinskega pevskega zbora Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd., je bila izredno lepa in je nudila vsem navzočim mnogo vsestranskega užitka. Poleg mladine, ki je tvorila vse igralstvo in pevske osebe, so si stekle za krasen uspeh zasluže tudi osebe: Steblaj, pod čigar vodstvom se je mladina v igralstvu oziru izpopolnila in tako lep nastop; Šeme, ki je postavil mladino s svojim pevskim poukom na odlično mesto, in Mrs. Josephine Nagode, katere zasluga je prelestna pestrost, ki so jo nudili mladi igralci in igralke v svojih slikovitih oblekah francoskega dvora 17. stoletja. Naravnost neverjetno je, kako se je mogla lotiti tako ogromne naloge prikrivitve in sešitja tolikšne obilice prekrasnih toalet, obrobjenih s čipkami in okrašenih z nešteti vložki. In vse to ogromno delo je izvršila ta narodno-poštrvovalna žena brezplačno, zgolj iz ljubezni do mladine, do njene slovenske vzgoje in do slovenske pesmi.

Vsi mladi igralci in igralke so bili izredno dobri, s čemer so dokazali, da so bili sprejemljivi za izborno šolo in pouk, katerega so bili deležni.

Zelo sta ugajala Marijana, revna kmetica, ki jo je dovršeno predstavljala Marion Kapel, in Markiz de Beladon, ki ga je z neprisiljeno eleganco govorila in kretanj podal Marjan Steblaj. Kraljico je z velikim dostojanstvom nazorno podala Alice Somrak, ki ji je tudi njena junonska postava pripomogla do uspeha. Ekscelesco pl. Zlatopera je prav tako zelo dobro igral Eddie Terlep, baronico pl. Pet pedit pa Angie Cvek. Prav tako je ugajala Asther Nagode v vlogi kontese pl. Cicifuj.

Kot ljubka igralka in dobra pevka se je odlikovala Betty Cerjan, hčerka kmetice Marijane, dočim Julija Godec v vlogi Nežke prijateljice Ursike ni mogla biti boljša.

Nadvse ljubki so bili prizori nastopa Palčkov, ki so uglaseno

RUSI SO ZAPODILI NEMCE 8 MILJ DALEČ IZ MESTA TULE

Rusi poročajo, da beže Nemci "v gatah" po mrzlih in zasneženih cestah iz mesta, katerega so včeraj zavzeli.

RUSKE DIJAKINJE IZVABLJAJO NEMCE V NJIHOVO PROPAST

Ruske čete so vrgle včeraj Nemce nazaj ter jih zapodile osem milj izven mesta Tule, o katerem so Nemci poročali, da so ga zavzeli. Ruski napad je bil tako nepričakovan in presenetljiv, da so jo ubirali Nemci "v gatah" po mrzlih in zasneženih mestnih ulicah, kakor naznanjajo ruska poročila.

Pri Leningradu pa so Rusi prelomastili v svojih napadih pozicije, ki so bile že dva meseca v oblasti Nemcev.

Na drugi strani pa poročajo Nemci, da so zavzeli mesto Kerč v bližini Krima.

"Nemci beže, beže, beže..."

Glede bojov in nemškega bega iz Tule, poročajo Rusi, da Nemci "v paniki beže, beže, beže..." Prav tako se Nemci umikajo iz svojih pozicij pri Kalininu in Možajsku.

Rusi bijejo naciste pred Leningradom

Pred Leningradom dobivajo ruski protinapadi moč in značaj kontra-ofenzive. United Press kvotira moskovski radio, ki naznanja, da so ruski letalci pobili s svojimi strojnimi in bombami v dvanajstih dneh 12,000 Nemcev.

Nemci nimajo ničesar poročati z moskovske in leningrajske fronte, razen da priznavajo izredno silne ruske protinapade.

Glede Kerča, o katerem pravijo Nemci, da je padel v njihovo oblast, trdijo, da je zanje bolj važen kakor pa Sevastopol.

Rusije zapeljujejo naciste

RIM, 17. novembra. — Turinski časopis La Stampa pravi, da ruske vseučilišne dijakinje, katerim so znani razni tuji jeziki, zapeljujejo nemško vojaštvo, ki ga med tem obkoljujejo in uničujejo ruski četniki. Časopis pravi, da so zalotili Nemci v nekem sektorju mlade ruske dijakinje, stare od 18 do 20 let, ki so operirale z dinamitom. — "Amaconke so izjavile, da so dijakinje moskovske univerze. Poslane so bile nemudoma v koncentracijska taborišča."

Slika nacističnega zatiranja

Dan za dnevno čitamo v časopisih o grozodejstvih, ki jih izvajajo fašisti v črnih in rjavih srcah nad podjarmljenimi evropskimi ljudstvi, pri čemer so Slovenci tudi silno prizadeti. Vendar pa si more le malokdo med nami ustvariti točno mentalno sliko strašnih razmer v Jugoslaviji in drugih podjarmljenih deželah. Ampak kdor bo videl dramo "Z vero v vstajenje" ki jo bo vprižorilo v nedeljo popoldne v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. dramsko društvo "Ivan Cankar" si bo poslej lahko živo predstavljaj divjanje Hitlerjevih banditov in njegovih italijanskih podrepnikov nad našim nedolžnim ljudstvom. Cisti prebetelek od te predstave je namenjen skladu, ki ga zbira za naše nesrečne brate in sestre onkraj morja slovenska sekcija Jugoslovanskega pomožnega odbora. — X. Y.

Rojstvo in smrt

Družini Mr. in Mrs. Stanley Močnik je bila rojena snoči hčerka-prvorojenka, ki pa je že nekaj ur nato, ko je uzrla luč sveta, umrla. Oče je sin poznanih trgovcev Mr. in Mrs. John Močnik. Naše sožalje!

Seja

V sredo večer se vrši seja Progresivnih Slovencev, krožek št. 2, v Slovenskem narodnem domu, soba št. 1. — Članice so prošene, da se gotovo udeležijo.

Kultura

VAJA

Danes zvečer ob šestih se vrši v Slovenski dvorani na Prince Ave. vaja "Kantarček" in sicer pod vodstvom novega učitelja.

(Dalje na 4. strani)

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

» ENAKOPRAVNOST «

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Poraznašalca v Clevelandu, za celo leto	\$5.50	
za 6 mesecev	\$3.00; za 3 mesece	\$1.50
Po pošti v Clevelandu, v Kanadi in Mexici, za celo leto	\$6.00	
za 6 mesecev	\$3.25; za 3 mesece	\$2.00
Za Zedinjene države, za celo leto	\$4.50	
za 6 mesecev	\$2.50; za 3 mesece	\$1.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

BODOČNOST JUGOSLOVANOV PO VOJNI

Zanimivo je pogledati, kako Madžarska rešuje ta vprašanja. Po poročilih tamkajšnjih listov je bila med prvimi odločitvami madžarskih zasednih oblasti ta, da je v jugoslovanski Bački odpravila eno najbolj naprednih kmetijskih sprememb, kar jih je bilo po vojni v "versailskih državah." Človek, ki je začel svoje lastno življenje in uživati sadove svoje setve, ki mu omogočajo izboljšanje življenjskih pogojev in možnost vzgoje svojih otrok ter se zato čuti kot član svobodne države, se mora vnovič vrniti v množice brezposelnih, ki iščejo dela. Taki ljudje vedo, kakšno je tako življenje, zlasti, ker niso pozabili na čas, ko so kakor mnogi drugi narodi v avstro-ogrskem cesarstvu bili brez pravic do narodnega življenja in gospodarske pravičnosti.

Ameriški prijatelji me včasih vprašajo, če Avstrija le ni morda bila nekaj Združenim državam podobnega, država z mnogimi narodi z različnimi izvori, ki so živeli pod eno oblastjo z zelo zamotanim načinom vladanja in živeli v svobodnemislinski okolici, čeprav jim je bila na čelu stara in toga evropska habsburška vladarska hiša in katoliška cerkev. Za nekatere prijatelje, ki jih vznemirja dejstvo, da Evropa more biti razdeljena na tako mnogo malih držav se zdi, da bi vrnitev k taki federaciji bila dobra rešitev po videzu nerešljivega vprašanja.

Ne bom se spuščal v ugotavljanje razlik med starodavnim ustrojem, ki prihaja iz srednjeveške Evrope in novim, v katerem si narodi sami izbirajo obliko življenja, kakor v Združenih državah, mislim, da zadostuje navedba dejstva, da je večina izseljencev iz Srednje Evrope prostovoljno zapuščala avstro-ogrske ustroj, da bi našla zaščito v Združenih državah. Življenjski pogoji v Srbiji, Črni gori in Rumuniji so bili v času tega izseljevanja zelo slabi in nedvomno slabši kot življenjski pogoji v Avstro-Ogrski, pa vendar Srbi, Črnogorci in Rumuni, ki so prihajali v Združene države niso prihajali iz svojih neodvisnih držav, temveč iz pokrajin pod Avstro-Ogrsko. Če bi bilo Jugoslovonom, Rumunom ali Črnogorcem imeti tako življenje, kot bi ga imeli v svobodni Srbiji, Rumuniji in Črni gori, bi jih danes ne bilo tukaj v tako velikem številu. Nasprotno, v prejšnji vojni so bili tisoči dobrovoljcev, ki so zapuščali svoje domove in svoje rodbine, da bi se pridružili srbski vojski in se borili proti avstro-ogrskega cesarstvu. Danes ni brez razloga, da je njim popolnoma postranska stvar, če je tukaj mlad avstrijski vladarski naslednik in ni brez razloga, da on ne išče stikov z njimi. Samo dejstvo, da ta naslednik išče oporo samo med izseljenci avstrijske, nemške in madžarske krvi kaže, da bi ta nova skupna država bila obnovitev stare Avstro-Ogrske z vsemi njenimi napakami, zaradi katerih je tudi propadla in ki so obstajale v tem, da se je vladalo iz Dunaja in Budimpešte, v resnici pa je to bila samo krinka za nemško prodiranje na vzhod, "Drang nach Osten."

Kar jugoslovanski narod more dati novemu svetu, je odvisno največ od ustroja in reda varnosti, ki ga bodo zgradile zmagovite demokracije. Vemo, da bo filozofsko, politično in gospodarsko človeštvo šlo dalje in dalje po poti napredka k dovršeni civilizaciji. Daleč od tega, da bi hoteli ustavljati ta razvoj upamo, da bomo v prvih vrstah narodov, ki slede tem idealom. Upamo, da bomo spopolnili svoje razumevanje, svoj način življenja, svoj način dela, da bi bili koristni našemu delu Evrope in človeštvu sploh. Prepričani smo, da ogromni napor v tej vojni ne bodo zastoj, temveč, da bodo privedli do ureditve skupne politične zamisli, filozofske in socialne pravičnosti, po kateri bodo narodi mogli živeti v bližnjem sodelovanju in brez nevarnosti vojn in neredov.

Dve desetletji je bila Jugoslavija članica Društva narodov in širokih zvez, kakor Mala antanta in Balkanski sporazum. V tem združenju je Jugoslavija pomagala iskati temelje za mednarodno varnost in za dopolnjevanje narodno zavednega življenja doma in zunaj. Prav tako žele Jugoslavlani sedaj združeni in svobodni v vsako sodelovanje in skupnost narodov, ki bi bilo posvečeno vdanosti, pravičnosti in napredku. S temi istimi upi se je naš narod odločil pridružiti se močem, ki so se združile, da se bore in mrejo. On verjame, da njegove žrtve ne bodo zastoj."

Konstantin Fotić.

UREDNIKOVA POŠTA

SREBRNI JUBILEJ "ZARJE"

Cleveland, O. — Pozdravljen nam slovesni dan, dan radosti ponosa," se bo glasila pesem "Zarjanov" na Zahvalni dan, kot simbolični izraz dneva, ob priliki zborovega jubilejnega slavlja v avditoriju Slovenskega narodnega doma.

Zagorele bodo lučke, petindvajsetero, kot zagorijo jubilantom ob takih slovesnih prilikah, zažarele bodo v slikovitih pestrih barvah in s tem predstavile petindvajsetero dobro zborovega javnega udejstvovanja.

V "Slavnosti", posebnost zbora, bo v izbrkih zapaden ves obširen, že rabljen "Zarjin" arhiv. Večja operetna dela predstavijo solisti. "Turjaško Rozamundo" Jennie Fatur, "Urh, grof Celjski", Frank Kokel, "Kovačevega študenta", kvintet, "Čevljar in vrag", Zdenka Mahnič, Sophie Turkman in Frank Kokel, "Pri zlatem sodčku" v duetu Albert Fatur in Josephine Turk in "Ponočnjaki", v trio Katrine Jurman, Alice Vilmar in Andy Turkman.

Po volitvah v 32. vardi

Dobili smo, za kar smo tako marljivo delali in tako srčno želeli. Z zmago in izvolitvijo našega rojaka Slovenca cleveland-skim županom je poplačano delo in trud vsem tistim, ki so neumorno delali za izvolitev sodnika Lauscheta županom.

Gotovo bo zanimalo bralce tega lista, kako se je volilo v 32. vardi, kjer je 31 precinctov. Slovenski precincti so oddali več kot polovico glasov, katere je dobil sodnik Lausche. Dokaz temu so naslednje številke.

Pct. M — načelnik Anton Skufca, — 569 glasov.
Pct. O — načelnica Mrs. Mausar — 718 glasov.
Pct. F — načelnica Mrs. Gusdanovic, — 440 glasov.
Pct. E — načelnik J. Perušek — 401 glasov.
Pct. BB — načelnik L. Merhar — 360 glasov.
Pct. S — načelnik L. Jerkich, — 250 glasov.
Pct. J — načelnica Miss Turek — 569 glasov.
Pct. I — načelnik L. Boldan, — 414 glasov.
Pct. G — načelnica Mrs. Platinšek, — 368 glasov.
Pct. K — načelnik F. Snidaršic, — 341 glasov.
Pct. Y — načelnik V. Tomažič, — 237 glasov.

Precinctni načelniki Mrs. Perko, Mrs. Skufca in M. Vuković, ki imajo manjše precincte, so tudi pridobili nenavadno veliko glasov.

Kandidat Lausche je dobil v vardi 9266 glasov, Blythin 3862. Večina glasov, oddanih za Blythina, je prišla iz precinctov kjer je zelo malo Slovencev. Ti precincti so ob jezerski obali.

Da se je doseglo tako veliko število glasov za župana Lauscheta, je pripisovati harmoničnemu delovanju Slovenskega demokratskega kluba, katerega kampanjski načelnik je bil Joško Penko, načelnica Mrs. Smrekar in pa organizaciji skupnih društev za Lauscheta.

Predsednik te organizacije J. Zaman je imel v svoji sredi zelo dobre delavce in delavke, katerim gre vse priznanje in kredit za njih delo.

Oba kluba sta v vseh oziirih harmonično delovala z regularnim demokratskim klubom v vardi, katerega predsednik je John Lokar ml.

Naše slovenske žene, katere

"Rudarska koračnica" je ime novinki, močnih kril, katere obeta biti še mnogo peta po delavskih zborih. "Oprezno dekle" se tudi udomači. Ženski zbor se je pripravil z mogočno Dolinarjevo "Moja mamica" in Jobstovo "Mlačev", nov dotok.

Kot pevski gostje bodo zastopani češki zbor "Vojan", "Svoboda" iz Detroit, Mich., "Sloga", "Slavulj" in "Slovan in Jadran". Čas programa je 3:30 popoldne, zvečer pa poskočnice za vse, stare in mlade pod Pecov's vodstvom.

Vstopnina za vse to je le 50c. "Zarja" že 25-letje kultivira svoj vrt glasbeno in duševno, kolikor je pač v danih razmerah mogoče. Nasilbina bi imela brez dvoma drugačno lice brez res naprednih delavskih celic kot je ta, to nam dokazuje naselbine drugod.

Za to pa vsa pevska in napredna publika, od blizu in daleč 20. novembra, na "Zarjino" slavlje v Slovenski narodni dom.

Leo Poljsak

je organiziral načelnik kampanjskega odbora Joško Penko, so hodile pred volitvami in na volilni dan od hiše do hiše in opominjale volilce, da gredo gotovo voliti. Kar kosale so se med seboj, katere bo več hiš obiskala. Rad bi vsako posebej imenoval, pa žal nimam imen.

Vsi tisti, ki ste količkaj pomagali in pomagali, da se je naša varda tako lepo pokazala z 9266 glasovi za župana Lauscheta, najiskrenejša vam hvala!

John Rožanc,
vardni vodja.

Umrli je mož

S truplom rajnega Mr. Jernej Knausa je bilo položeno v grob izmed Slovencev tle najbolj delavnega, najbolj previdnega gospodarskega ter najbolj odkritega moža!

Naj mu bo napisanih nekaj vrstic, kar je zaslužil kot tak. Saj je bil on, ki je dal naselbini največjo podlago, da se je razvila. On je bil tisti, ki nam je zapustil nauk in vzgled, kako moramo ravnati, da postanemo neodvisni in sami svoji gospodarji.

Napisati želim o njem, kar v srcu mislim in čutim; nikdo ga ni bolj poznal kakor jaz, saj sem bil toliko let njegov sosed in v tesni zvezi z njim. Rečem, da sem ga visoko cenil in spoštoval.

Blagopokojnik je bil svoje vrste mož, kdor ga ni dobro poznal, ga je skoro v nekaterih njegovih značajih slabo sodil, nikakor jaz. Spoštoval sem ga in sicer zato, ker je bil mož dela in mož gospodarstva. Bil je tudi značajan in za pomoč drugih vedno pripravljen.

Prav lahko se bodo dobili ljudje, ki bodo porekli: "Kaj pa je bilo potreba, da je Knaus šel na drevč obsekavati veje, kaj takega ni bilo njemu potreba".

Morda tako, kdor ne zna drugače soditi. Temu bi odgovorili: "Čast možu, kateri rad dela. Delati ali pri delu umreti, je častno! Tisoče in tisoče je ljudi, kateri bi radi delali, pa ne morejo, ali nimajo prilike. Zato morajo nekateri delati več, delati za druge. Mr. Knaus je delal za druge, to bom še dokazal. Delal je za narod. Delal je za to, da imajo drugi sedaj vsaj deloma preskrbljeno streho, ko je on odšel.

Mr. Knaus je res ljubil delo.

Ljubil ga je tako, da če ne bi on imel prilike in veselje do dela, bi bil že lahko zdavnaj v grobu, kjer je že toliko bilo njegovih vrst—mlajših po starosti. "Delaj in moli", se glasi pregovor in rajni Knaus se je tega posluževal. Delal je in bil veren mož, na podlagi vere je imel uravnavno vse gospodarstvo.

Mnogim je pomagal

Rajni Knaus ni nobenemu odrekel pomoči. Nikakor ni bil sladkousten. Tega, ki je k njemu prišel za pomoč, je najprej temeljito poučil o gospodarstvu. Rekel je: "Jaz ti bom posodil denar, toda, vedi da bom zahteval tudi, da mi boš vrnil nazaj. Če ne misliš varčevati in prav gospodariti, ti niti posoditi ne morem, če boš pa prav gospodaril, sem ti v pomoč."

Mr. Knaus je mnogim podpisal tako zvane "note" in za mnoge je moral tudi plačati. — Mnogim je pripomogel do trgovine. Hlapci, ki so pri njem služili, so večinoma postali sami trgovci po njegovi pomoči in njegovim nasvetom.

Bil je odkrit in pravičen

Ne morem si misliti bolj pravičnega v vseh oziirih gospodarstva, nego je bil rajni Jernej Knaus. S katerim je imel in kaj posla, bo vsakdo povedal, da je bil Knaus mož na mestu v vseh oziirih. Bil je kremenit značaj, on je dobro vedel, da mn ne bo nikdo ničesar dal zastonj, vedel je pa tudi, da se mora varovati sam, da ga drugi ne bodo izkoristili, za to se je nekaterim zdel, da je bolj sam sebi naklonjen in da je katerikrat trd v besedah, to je bila pa njegova prirojena navada; toda, samo za kratek hip, takoj se je zavedal tega in takoj je postal uljuden in prijazen.

Do družin, ki so stanovale v njegovih hišah je bil kakor oče, za to so vedno ostale družine v njegovih stanovanjih stalno in ako so morale oditi so se ga vedno hvaležno spominjale, vsega tega sem se sam prav dobro prepričal, najemnina v njegovih hišah je bila najnižja in oskrba stanovanj vedno v dobrem stanju, popravljati hiše in stanovanje je bilo največje veselje rajnega Knausa.

Kdo bi utegnil misliti, da je bil rajni Knaus za taka darila trd, to bi kdo sklepal iz tega, ker je bil varčen gospodar, toda, motili bi se. Ravno v tem se je pokazal on šele pravega moža, ker je znal hraniti tam, kjer je bilo potrebno in pametno, nikoli pa ne da bi rajni Knaus odrekel podpore cerkvi ali njenim napravam. Imel je navado, da je rad malo pogodrnjal, kakor smo vsi taki, toda, potem je pri tudi svojo dolžnost v veliko večji meri izvršil kakor je bila njegova dolžnost. Z njim je izgubila fara sv. Vida zelo dobrega in stalnega podpornika pa tudi zagovornika.

Bil je v korist narodu

Prav nič ni Knaus zaostajal z dobrimi doprinesi za narodno stvar. On je narodu postavil prvo in dokaj primerno dvorano, če vpoštevamo razmere takrat ko je naredil dvorano, v kateri se je pričela potom izobraževalnega in takrat najbolj inenitnega kulturnega društva "Triglava" izvajati na odru tako potrebna kultura, to ne smemo pozabiti.

On je bil tisti podjetni mož, ki je naredil iz mlake umazane vode, ki se je vila po grabnu po zapuščenji zemlji Norwood in Munich cesto, sedaj E. 62nd St. — je Mr. Knaus na tem grabnu, kamor so dovažali odpadke in smeti postavil trgovski block z dvorano.

S tem je pripomogel, da so se začele razvijati okrog trgovine in zidati še druge hiše in da je

okolica postala nekaj vredna. To se ne sme pozabiti!

Prav tako je on podpiral narodne ustanove. V njegovem življenjepisu se bere, da je takoj takrat, ko je pričel s prvim slovenskim lističem g. Anton Klinc, rajni Knaus postal delničar tiskarskega podjetja.

Bančni ustanovi je bil pravi steber

Kakor je bil Jernej povsod pravičen in natančen za poštenost, je bil prav tako mož kot direktor slovenske banke vsa leta. V kolikor daleč je mogel on vedeti bančno poslovanje, se je tega poslužil in v debatah se ni oziral na to, kdo je poleg njega, če je bilo potreba zagovarjati pravičnost bančne ustanove in poslovanja. Ko bi rajni Knaus imel podlago učenosti, ki je potrebna za tako ustanovo, bi bil on najboljši mož, kateremp bi se lahko poverilo tudi milijonsko bančno premoženje v roke.

Bil je društven član

Kakor je bil rajni Knaus, bi lahko rekli v premoženju preskrbljen, pa je vendar bil rad član številnih naših podpornih društev, dasi tega ni potreboval, zanimal se je za društveno življenje ves čas bivanja tukaj. V dokaz je to, da je bil glavni blagajnik SDZ dolgo vrsto let, za časa svoje smrti je pripadal štirim društvom.

Vedno je bil pa tudi patrijičen kot ameriški državljan, zanimal se je za volitve redno, zelo se je veselil izvolitve v županskih volitvah, na dan ustoličenja je bil ves vesel in srečen v mestni hiši, da je pozdravil novoizvoljenega župana Hon. Frank J. Lauscheta, to je bil pa tudi zadnji dokaz, da je on vse častno dovršil.

Naj dostavim tudi to, da je bil rajni Jernej kot oče ljubitelj svojih otrok in pa svojih zetov. Velikokrat mi je pripovedoval, kako je vesel, ko vidi, da si znajo le gospodariti in da so dobri drug drugemu.

Knausovo družinsko življenje je bilo vredno pohvale, to ve le tisti, ki je večkrat bil med njimi.

Naj k temu dostavim še par besedi o njegovi, sedaj tako užaljeni soprogi.

Rajni Jernej Knaus si je izbral za tovarišico blago ženo, ki je z njim ves čas srečnega zakona delila v sporazumu vse, veselo in žalostne dogodke.

Nikar ne smemo misliti, da je bilo v Knausovi hiši z medom in mlekom posejano. V Knausovi hiši se je oglašala težka bolezen in dva izmed sinov je bolezen pustila deloma pohabljen. Smrt je še ne dolgo vzel iz njih družine priljubljenega zeta Franka Verbiča. Starejši sin John tudi ni popolnoma zdrav.

Dolga so leta, težko je življenje na svetu za one, kateri skušajo živeti pravično, toda, kakor se nam zdi, da je dolgo, pa mine vse tako hitro kot da smo šele začeli živeti. Koliko je doživel in preživel rajni Knaus, pa ga že več dni več med nami. Zal, da je prerano odšel, ozirali se bomo okrog, pa ga ne bo. Bil je pri vsem tem, da je rad in veliko delal, vendar zelo vse se in družabne narave, kadar

se je znašel v družbi. Bil je vreden človek, kakor ga ni bilo njemu para.

Res je delal in delal ter veliko doprinesel za druge, sam pa ni imel od vsega tega ničesar, kor žuljeve roke. Toda, za bo ostal blag spomin, dokler bo govorila v Ameriki slovenska beseda in bodo živeli njegovi prijatelji in znanci.

Častno je umrl ker je pri hišnem delu v skrbi za svoje je drage, ki jih je vedno imel vse drugo ljubil in ljubiti je Bog mu daj večni pokoj!

Kreni prijatelj!

Anton Grčar

Mr. Knaus je res ljubil delo.

Mr. Knaus je res ljubil delo.

ŠKRAT

RADO MURNIK:

Ženini naše Koprnele

Gospodična učiteljica je gojila nejevoljno: Kaj se pa tako praskate? To ni lepo! To se ne spodobi! Mirno!

Mi otroci smo se nekaj časa premagovali, potem pa smo se zopet marljivo praskali, ker nas je tako presneto žgalkalo!

Učiteljica je ukazala strogo: Obnašajte se dostojno! Kaj pa poreče gospod ravnatelj, ki pride danes k nam, če se boste vedle tako nerodno!

Pa to ni nič pomagalo. Na zadnje se je praskal ves razred z učiteljsko vred! Po sobi je šalo zopno.

Komaj je izgovorila, že je prišel gospod ravnatelj, ki je bil radoveden, če smo ne naučili še kaj bolj nemški. Nehale smo se praskati in smo se samo zvijale. Tudi učiteljica se je zvijala in premikala.

Na šolskem glabusu je ležala velika stenica po Srednji Evropi. Potovala je naravnost čez Atlantiko morje in po Severni Ameriki v daljne tuje kraje.

Gospod ravnatelj je ni videl. Gledal nas je debelo in vprašal: Zakaj niste mirne? To je grozno! To mi ni povšeči!

Ne dolgo potem pa se je slišalo srdito popraskal po hrbtu. Zbli smo se praskali vsi, kar nas je bilo v razredu! Kaj takega še ni bilo v šoli. To bi bilo nekaj takega za kino!

Takrat je pripotovala tista stenica na globusu iz daljne Evrope čez hribe in doline srečno zopet v Evropo domov. V par minutah je dovršila potovanje okoli in okoli sveta.

Ko jo je gospod ravnatelj zagledal, je takoj vedel, kaj je. Nemudoma nas je vse spodbil. Mov. En dan ni bilo nič šole, da bi se iznebili lazi. Dobro se mu je posrečilo! Rada bi bila pomagal, ga še drugim razredom, da bi imeli malo več prosto, pa se ni sem upala.

Tudi doma so se razlezele drobne živalice po vsem stanovanju. Mama je bila strašno huda! Stokala je: Kako bomo to spravili? Oh, oh, oh, snago spet odpraviti! Oh, oh, oh, Mažarju: Kaj ste nam prinesli to golazen! Pustili bi bili mažarje, da gredo v školo!

Gospod Mažar pa je bil milostiv. Odgovoril: Nič ne de, milostivi! Saj tam jih imamo še dosti. To pa je mamico tako razločilo, da mu je odpovedala stanovanje. Gospod Mažar je bil na kakor bi moral za kazenskega na bodeči žični ograji!

(Nadaljevanje)

se je znašel v družbi. Bil je vreden človek, kakor ga ni bilo njemu para.

Res je delal in delal ter veliko doprinesel za druge, sam pa ni imel od vsega tega ničesar, kor žuljeve roke. Toda, za bo ostal blag spomin, dokler bo govorila v Ameriki slovenska beseda in bodo živeli njegovi prijatelji in znanci.

Častno je umrl ker je pri hišnem delu v skrbi za svoje je drage, ki jih je vedno imel vse drugo ljubil in ljubiti je Bog mu daj večni pokoj!

Kreni prijatelj!

Anton Grčar

N. Rogelj: PO 25 LETIH

Vlak se je ustavil na mali postaji. Pogledam skozi okno, to ni glavno mesto države Ohio; to je mestice Columbus, Montana.

Pozdravljena, Montana, po pet in dvajsetih letih! Tako nekako sem govoril sam s seboj ter stisnil na nedeljo v mesecu maju 1916, ko sem odhajal iz mesta East Helena, Mont., proti američnemu vzhodu ter se naselil v Clevelandu, Ohio.

Nehote sem se nasmehnil. Videl sem pred seboj samega sebe, dvajsetletnega fantiča, živega 100 funtov, ki bi lahko brez vsake skrbi hodil med ljudmi ali kanibali, ne da bi se mu bilo treba bati, da si ga priščejo za večerjo. Fantiček ni bil takrat rabil vrečo, da bi pobral svoje nadležne in vidne stvari, če bi se iste razdrle ne bi se. Hm, zdaj pa prihajam nazaj s 175 funti. Narava

že gleda na to, da starim košem naloži mesa za pokoro.

V Livingstonu, kjer je prehod v Yellowstone park, tam ustavi vlak za deset minut. Tam izstopim iz vlaka. Hladan jutranji zrak, ki diši po zgodnjem jesenskem snegu, udari v nos. Ozrem se naokoli ter vidim, da so daljnji gorski grebeni že pokriti s snaznim belim snegom. Čez nekaj dni se prične uradna kletarska jesen, a montanski hribovi so že omenjeni s snegom. Prav je imel tisti Šved, ki je pred leti odhajal iz Montane, pa so ga vprašali v Chicagu: Koliko mesecev je zima v Montani, pa so odgovorili: Trinaest mesecev. — Toda gorski zrak je tako lahak, pa vendar oster. Precejšnja razlika od zraka, ki ga imamo v Clevelandu, Ohio.

Vlak zopet vozi napeto navzgor med gorske pečine. Ni več tiste večine in prostrane ravnine, ki jo nudi North Dakota. Očem se nudi najrazličnejši prizori planinskih pokrajin, katerih se ne more primerjati s pokrajina-

mi drugih držav na svetu. Država Montana ima nekaj svojega, goratega, zato je dobila ta država svoje ime po gorovju.

Kako prijazno je mestice Belgrade. V taki mehki in ljubki dolinici stoji, da na prvi pogled bi človek mislil, da se vozi skozi kako dolino v domovini. Potem se naše slovensko ime: Beligrad, nad katerim plovejo ameriški zrakoplovi v poznem jutru.

V Loganu izstopim, kjer me čaka vlak za Heleno, Montano. Poslovim se od Amerikanca, ki se je pred par tedni vrnil v Ameriko. Bil je zadnja štiri leta častnikarski poročevalec in radijski oznanjevalec v Tokio, na Japonskem. Vrnil se je preko Panama kanala in New Yorka, kjer se je ustavil nekaj dni. Šla sva se takoj v Chicagu ter sva postala družabnika na vlaku. Prvotno je mislil izstopiti v St. Paul, Minn., toda se je premislil ter kupil vozni listek do Spokane, Wash. Čudak prve vrste, dober pripovedovalec, tip človeka, v katerem sta živele dva svetova: Mladostno dijaško življenje v Ameriki, ki se je zaključilo z dovršitvijo študij na univerzi v Chicagu, potem življenje naučenega človeka, ki je zašel v Kitajsko, pozneje na Japonsko, kjer ga je prevzela atmosfera tamkajšnjega doživljanja. In za njega je bila največja življenjska katastrofa, ker je bil prisiljen, da je moral odpotovati iz Tokia. Zakaj, tega mi ni hotel razodeti.

Krepko sva si stisnila desnici. Obljubil mi je, da bom o njem še kaj slišal.

Iz Logana v Heleno vozi lokalni vlak. Samo pet potnikov

je na vlaku, ki ustavi na vsaki mali postaji. Sprevodnik je družaben človek. Po voznem listku spozna, da sem iz Clevelanda, zato takoj prične pogovor, kako je na vzhodu. Obratno ga jaz povprašujem, kako je v Heleni, katero mi opisuje zelo natančno. Pozna dosti ljudi, ki so živeli tam pred pet in dvajsetimi leti. To je za mene zelo zanimivo, ker oživljam spomin na ona leta, katera sem preživel v East Heleni, Montana.

V mestecu Townsend zapazim, da je pričelo deževati. Jesenski dež v Montani ni priljubljen; kaj rad se spremeni v sneg. Moja slutnja se je uresničila. S tem uresničenjem so bili pokvarjeni tudi moji načrti, po katerih bi preživel v East Heleni dva dni.

Postaje Winston, Placer in Louisville postajajo nekako domače. Tudi okolica je nekako znana, čeprav je zamegljena od dežja. Blizu in bliže prihaja mesto East Helena... Čudni in nepopisljivi so občutki, ki se porajajo v človeški domišljiji. Vse prehitro vozi vlak, da bi si ogledal obe strani iz vlaka. Doživljam baš iste nepojasne občutke, katere je naš slovensko-ameriški pisatelj Louis Adamič tako mojstersko opisal v knjigi Two-Way Passage, kjer omenja sodnika Otto Kerner-a in njegovega prijatelja Ross Wills-a. Baš prejšnji dan sem čital njegovo mojstersko delo, ko sem se vozil preko North Dakote, zato menda še bolj zaživim v meni odmev preko pet in dvajset let. Vse je tako neverjetno in čudno, pa vendar resnično. Gledam East Heleno, mesto mojih mladih dni, kjer sem pre-

živel moja prva leta v Ameriki. Da, to je East Helena, sicer vsa drugačna, prenovljena in popravljen, odkar sta tam napravila svoje obiske ogenj in potres. Da, to je tudi železniška postaja v East Heleni, in glej, tam stoji Mrs. Angela Hrella, moja sovaščanka iz domovine, in Mrs. Mary Langenfus, sestričina moje žene.

Pozdravimo se, nakar se odpravim v Heleno.

Glavno mesto države Montane je Helena. V pet in dvajsetih letih se ni dosti spremenilo. Zapazil sem posledice in ostanke zadnjega potresa. Stoji še nekaj hiš in stavb, katere po potresu niso popravili, ampak so jih pustili v enakem stanju, kot jih je pustil potres.

Zakaj mestna oblast ne popravi in odstrani razpokane in gole stene, mi je pač uganka. Če bi bilo to kako mesto turistov, potem bi lahko učinkovitost potresnih sunkov kazali razvednim turistom ter spravljali njih doljarje. Toda Helena tega najbrž nima, in meni se zdi, da te podrtine stojijo tam samo radi lepšega. Stavim en lesen helenski nikl, katerega so mi trije obljubili, toda vsi pozabili izročiti, ko sem odhajal iz East Helene.

Prva stvar, katera me je takoj spomnila, da sem na ameriškem Zapadu, je bila blagajničarka v restavraciji, katera mi je za drobiž našla devet težkih in velikih srebrnih dolarjev. Spravim jih v hlačni žep, pa so padle hlače iz ravnotežja radi preobite teže srebrnega denarja. Zato sem jih začel pospravljati; v vsak žep je šel po en dolar. Oh, kako sem bil bogat, v vsakem žepu je bil dolar.

Je že tako, na Zapadu ne vrjamejo v papirnati denar, tam imajo srebro in zlato, tam je doma bogastvo vse Amerike.

Iz Helene v East Heleno me je odpeljala Mrs. Angela Hrella. Hvala! Njenega moža, Franka sem ga našel tam, kjer sem ga pustil pred 25 leti. Ne vem, če je bil med tem časom že kaj doma. Moj prijatelj je ostal tak, kot je

bil ob mojem odhodu, poln zdravega humora in belih zob, visok in rdeč, le pluća so se mu povešila ter mu silijo nekam nižje.

Stara se, pa se mu večja spodnji obseg. Ubogi France!

(Nadaljevanje.)

"Nova Doba"

Pretresljiva povest Hrvata, ki je pobegnil iz Paveličeve "države"

Na potu v taborišče

Neko noč je planil v sobo, kjer sem bil jaz, vstaš z dolgim seznamom imen v roki in nas poklical, naj se pripravimo na pot.

Ko so nas pripeljali iz sobe v hodnik, je tam že bila skupina jetnikov. Od enajstih zvečer do šestih zjutraj smo tako stali na hodniku in potem so nam ukazali, naj se vrnemo v sobe. To se je nekolikokrat ponovilo. Neka jutra pa so nas vendar popeljali skozi Petrinjsko ulico do zagrebskega Zbora, kjer je bilo sto in sto moških, žena in otrok. V zagrebski zbor so pripeljali tiste, ki so bili določeni za taborišča. Med tem, ko smo čakali, da pridemo na vrsto, so nalagali skupino za skupino na tovorne avtomobile in jih vozili. Kam? Bog ve kam.

Domov prav gotovo ne.

Ko bi videli prizore, ki so se odigrali v teh prostranih prostorih, kjer so moški bili pomešani z ženami in z otroci! Nikdar se niso prej videli, nikdar poznali, a zdaj se kakor bratje, nič jih ne razdvaja, ne vera ne priprisanje. Nesreča jih je zedinila in samo smrt jih more razdvojiti. Neko jutro so z drugimi potlačili v tovorni avtomobil tudi mene. Ko so nas pripeljali do glavnega kolodvora, so nas vkrcali v živinske vozove, ki so jih vstali zastražili. Prepustili smo se usodi in se predali na milost ali nemilost stražarjem. Vlak se je pričel pomikati in okrog devetih dopoldne smo prišli na kolodvor v Koprivnici, kjer so nas izkrcali in zvrstili in potem smo s stražo šli naprej peš.

Taborišče v Drnju pri Koprivnici.

V vaši Drnjo pri Koprivnici

so hlevi in skladišča "Danice", tovarne drog in gnojil. Te hleve in ta skladišča so spremenili v taborišče. Prostor so ogradi- li z bodečo žico in zastražili.

Zgradbe so trhle, z razbitimi okni in semtertja z luknjami v strehah, tako da je dež, veter in mraz prihajal po mili volji. Nekatero zgradbo so preuredili v "nadstropne", tako da so tudi tisti prostori, kjer so prej ime- li seno in slamo, bili dobri za ujetnike. Na pod so nametali malo slame in to je bilo vse, kamor si mogel leči. Odej ni bilo. Sredi taborišča, med posameznimi hlevi, so izkopali meter globoke meter široke in več metrov dolge jame. V te jame so se metale smeti in te jame so bile namesto stranišč. Zakaj so se bile vame bom povedal pozneje. To ni bilo edino taborišče v "neodvisni". Taborišča so v Ke- restincu pri Zagrebu in v Dja- kovu, kjer so sami Hrvati; v Doboju, kjer so ujetniki pome- šani in v Tuzli. V taborišču na otoku Pagu so bili večinoma židje. V taborišču v Drnjo so Hrvati, Srbi in židje. Samo iz ene vasi, Belega Polja, je bilo nad petsto Srbov. Hrvate so v Drnjo zaprli v poseben hlev in z njimi ne ravnaajo tako hudo kot s Srbi in z židi, vendar tudi oni ne uidejo slabemu ravna- nju.

(Nadaljevanje)

General Electric ledenice
General Electric
Magic Chef, Tappen in Grand
kuhinjske peči
Imamo tudi Philco Radio.
Cene zmerne
Anton Dolgan
15617 Waterloo Rd.

Harriman poroča častnikarjem

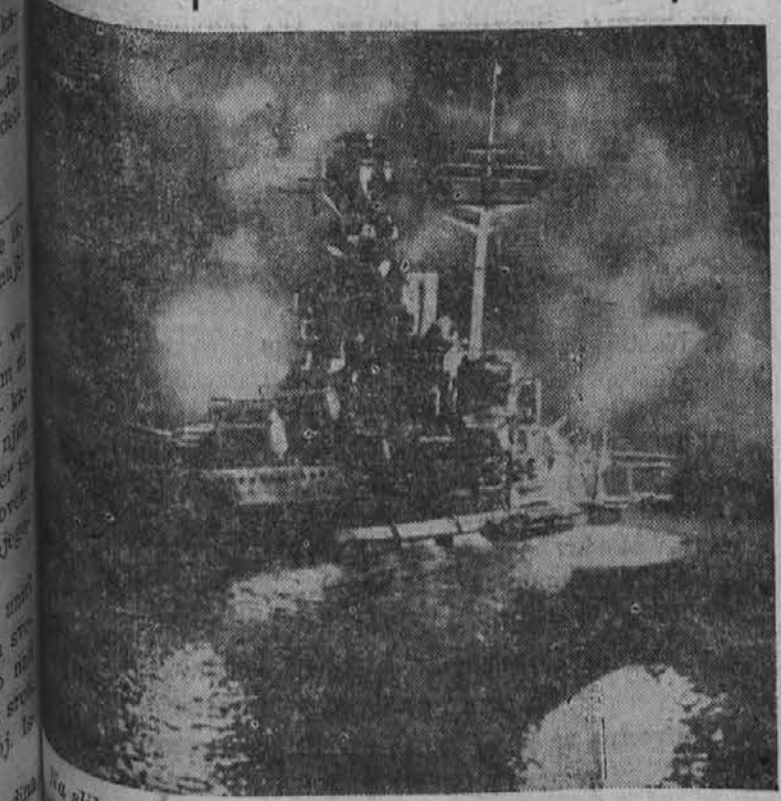
Na sliki vidimo W. A. Harrimana, načelnika ameriške misije v Tokio, v pogovoru z ameriški častnikarji v Beli hiši, kjer je oglašil, da poroča predsedniku o rezultatu razgovorov v Tokiu. Harriman je predzadnji na desni strani.

Cerkveno opravilo v armadi

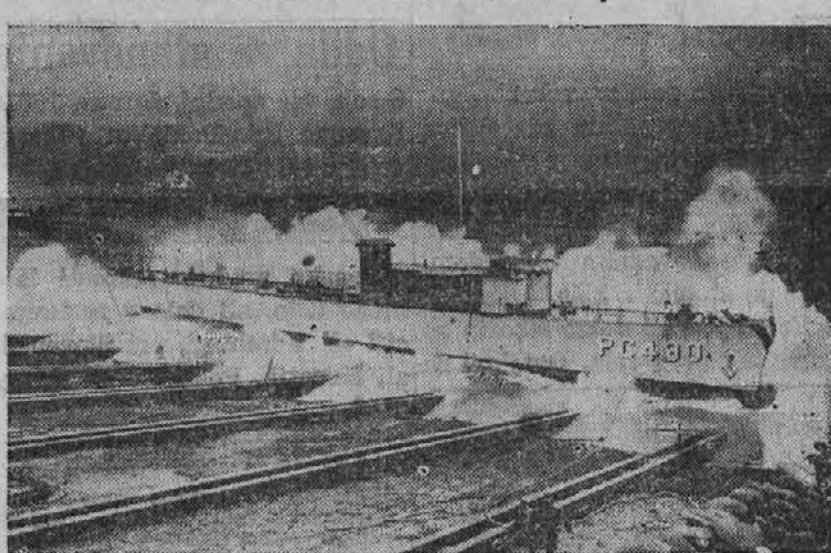
Na sliki vidimo prizor v ameriški armadi, ko prisostvujejo katoliške vere cerkvenemu opravilu na svojih vojaških in moških. Nekaj vojak igra na harmoniji.

Nočni boj na Sredozemskem morju

Na sliki vidimo fotografski posnetek nočnega boja na Sredozemskem morju, ki prikazuje angleško bojno ladjo v akciji.

Za svobodo na morjih

Splovitev ladje za preganjanje podmornic, v Pittsburghu, Pa. To je prva izmed petnajstih takih ladij, ki jih bodo izdelali v Pittsburghu, nakar bodo odplule po Ohio in Mississippi reki na morje.

Diskuzija o stavki

Predsednik Roosevelt je ukazal vojaškim oblastim, naj prevzamejo v svojo upravo Air Associates, Inc., tovarno, kjer je bila stavka CIO delavcev. Na gornji sliki vidimo v pogovoru od leve na desno: polkovnik R. M. Jones, major Peter Beasley in Anthony Grimaldi, CIO organizator v tovarni.

STARS ON PARADE

GYPSY ROSE LEE
(REAL NAME LOUISE HOVICK) HAS A PASSION FOR ROLLER COASTERS. SHE HAUNTS THE AMUSEMENT PARKS DAILY.

Norma Shearer
PICKS UP AND SAVES EVERY HAIR PIN SHE FINDS!

GENE RAYMOND
HAS A HORN ON HIS AUTOMOBILE THAT'S A HONEY! EVEN TRAFFIC OFFICERS JUMP WHEN IT BLOWS!

by TONI ROSSETT

FRANCE BEVK

2

LJUDJE POD OSOJNIKOM

Besede so imele rahel prizvok škodoželjnosti in posmeha. "Grlo je imel rajni veliko," je pritrdil Jernač.

Pogledal je Petra, ki mu je bila zastala roka z žlico.

"Morda je njegova smrt rešila hišo."

S peči se je bilo potegnili dekletce, počeno prav nasproti Petru in si potegnili krilce čez kolena. Deček je opazoval njeno bledikasto polt in črne oči. "Zakaj te nič ni bilo k nam?" ga je vprašalo dekletce.

"Oče me ni pustil."

"Zdaj so ga pokopali."

Prikimal je. Stežka se je ubranil solza.

"Zdaj boš pri nas?"

"Ne vem," je skomizgnil.

Urška se je zamislila.

"Tudi jaz nimam več očeta," je tiho spregovorila. "Pa ti tudi matere nimaš," je dostavila sočutno.

Peter je položil žlico v skodelico. Grenko se mu je bilo dvignilo v prsih. Na oči mu je bila legla megla; zdelo se mu je, da gleda skozi motno šipo. Zakril si je z rokami obraz in tiho zaplakal. Solze so mu tekale skozi prste na srajco. Sramoval se je pred Urško, pred vsemi, toda ni se mogel več premagati. Saj ni vedel določno, čemu joče. Radi razgovora pogrebevali ali radi Urškinih sočutnih besed. Morda pa se mu je vse, kar je doživel in občutil tiste dni, tako tesno zadržilo v sru, da mu je iztisnilo solze.

Pogrebci so bili položili žlice na mizo.

"Če govoriš o volku, je že pred vrati."

Vstopil je suhljat kmet, dolg ko žrd; zdelo se je, da se bo prelomil pod stropom. Rjava, zgu-

šana koža mu je tesno padala čez lične kosti. Postal je za vrati in pogledal po navzočih, kakor da je to njegova hiša in je zalotil tuje v nji.

"Pri bratu sem našel prazno hišo, pa sem pogledal sem," je spregovoril, ne da bi prej pozdravil.

"K sosedu smo se zatekli," je rekel Jernač. "Kaj bi tam, kjer ni žive duše."

"Mislimi smo, da prideš kropiti ali vsaj k pogrebu," je zinila Ruparica.

Mož je pomislil, sedel, oprl komolec na mizo in izpljunil.

"Včeraj sem vozil gnoj," je govoril besedo za besedo tako počasi in tehtno, kakor da so po grošu. "Danes sem s potjo prinesel v mlino. Če ste ga že zagreblji, je prav. Pomagati bi mu tako ne bil mogel."

Pogrebci so se spogledali.

Krivec ni imel ožjega sorodstva razen tega brata, Balanta iz Rovtov. Ljudje so bili že pozabili, da sta se nekoč grizla zaradi deležev po očetovi smrti, a ona dva sta hranila sovraštvo ko ogenj pod pepelom. Ni prenehalo niti tedaj, ko je Matija šel od hiše in se je priženil k Balantu. Še poglobilo se je, ko je Krivec zafrečkal del posestva. Je že res, da je bil rajni pravdar in pijanec, toda Matija je bil tako trd in skopuški, da ni užival ne ugleda ne ljubezni.

"Dobrega varuha bo imela hiša," je menil Znojilar. "Pob je lahko vesel."

"Kateri pob?"

"Kdo drugi?" je Jernač pokazal na Petra. "Glej ga tam! Še bo lahko gospodaril."

"Če ne bo gospodaril bolje kot rajni, bo slaba," je zagod-

njal Balant. "Kako mu je že izšlo?"

"Kaj pa delaš, Peter?" je Ruparica stopila k peči. "Poglej strica! Tvoj novi oče je."

Deček je uprl solzne oči v Balanta; videl ga je, prej samo enkrat, pokazali so mu ga bili pred cerkvijo. O njem je le malokdaj kaj slišal, ker ga oče nikoli ni jemal v misel. Ni mu bil všeč. Njegov mrzli pogled ga je otipaval od vseh strani.

"Čemu jočeš, cmerikavec?" ga je pozdravil stric. "Boga hvali, da je tako! Pa zakaj se potikaš po tujih hišah? Pojdi va!"

Ker se deček ni zganil, je pristopil, ga zgrabil za roko in potegnil s klopi.

"Zdaj boš drugačno življenje začel," mu je rekel, ko sta bila pred hišo.

Dečku je bilo do joka, a se je bal strica. Solze so mu ostale nekje v sru in so ga zbdale drobno ko šivanke.

Pogrebci so odšli in se porazgubili na klancu.

Medtem je Balant s počasnimi koraki prehodil vse prostore v hiši in zunaj nje. Stopil je bil v hrame in v kleti, tudi podstrešja ni pozabil. Hlev je prebrskal do zadnje staje, kakor da išče v gnoju kako dragotino. Pogledal je v skedenj, v šupo, zlezal je tudi na kozolec.

Odprl je v staro omaro, v vse skrinje, zaboje in shrambe za žito. Bilo je vse prazno; še miši ni bilo, povsod le pajčevina in smeti. V hlevu nič živine, v kurniku niti ene kokoši. Le na podu se je prestrašila rjava mačka in planila po pažu v podstrešje.

Obšel je tudi sadovnjak, njive in strmino nad klancem. Dal si je pokazati gozd pod vrhom hriba. In veliko senožit in malo njivo. Hm, da — senožit in njiva nista bili več Krivčevi. Ustavil se je v veži, preletel vse še enkrat v duhu, računil in tleskal s prsti.

V skopuškem nasmehu, ki mu je spreletel ustnice, je bilo več tihe jeze kot zadovoljstva. Stopil je v izbo in sedel.

"Ali imaš kaj jesti?" je vprašal Petra.

"Suhe hruške."

Stric je zamahnil z roko, kakor da to ni vredno besede. Ko se je ozrl, je zagledal na oknu sklado hrušave vode. Napil se je in si obrisal brke.

"Kaj boš pa zdaj?"

Peter je skomizgnil z rameni. Ni vedel, kaj naj reče.

"Sam ne moreš ostati pri hiši. Naš Janez in Micka bosta prišla, da bosta malo poskrbela. Ti boš pasel. Ali si zadovoljen?"

Deček je bil zadovoljen. Saj ga je na tistem skrbelo, kaj bo sam v hiši. Vendar ni vedel, kaj naj pase, ko ni bilo niti repa v hlevu. Pa tega ni zinil, ker ni ljubil nepotrebnih besed.

Saric se je dvignil in strmlel nekaj časa v leseni strop, ki mu je visel tik nad glavo.

"Jej hruške, pij vodo in počakaj! Že pridemo!"

Odšel je, ne da bi se še enkrat ozrl. Peter je pokleknil na klop in pogledal skozi zamazane šipe. Stric je meril klanc s počasno, nekakšno švedrasto hojo. Izginil je med debli dreves.

Dečka je bilo groza prazne izbe. Zapahnil je vežna vrata, se stisnil v kot na peč in se zavil v cunje. Ni hotel slišati Ruparice, ki je trkala na vrata in ga klicala skozi okno. Zaspal je in se predramil šele, ko je bil že velik dan in je nekdo z vso silo nabijal na vrata.

Planil je s peči in pogledal skozi okno. Pred hišo je stal voz, v katerega je bil vprežen cikanst vol. Zada je bila privezana krava z junjo.

Odprl je vrata. V izbo je stopil velik, koščen fant z bičem v rokah in se je oziral po stenah.

"Tu je pri Krivcu?" je vprašal.

"Da."

"Pojdi in pazi na vola!"

Ob vozu je stalo rdečelično, malce pegasto dekle s pšeničnimi lasmi, ki je mežikalo, kot da se ji blešči. Premerilo je Petra z dolgim, radovednim pogledom, nato je stopilo v hišo.

Peter je vzel dolgo šibo in se pomaknil pred vola. Doteknil se

ga je za moker gobec, nato za uhlje, slednjič za roge. Žival ga je gledala s topim pogledom, iz Kurniček s putkami sta postavila v vežo, cule in nekaj košev blaga sta znesla v klet in v izbo. Janez je nasekal drv. Micka je nalomila tresak. Dim, ki je prihajal v podstrežje, je naznanjal, da je Krivčev ognjišče po dolgih dneh znova obiskal ogenj.

Medtem je stopil fant iz hiše, odvezal kravo in ponujal povodec Petru.

"V hlev jo pelji!" mu je ukazal.

Peter ga je gledal. Tako dolgo že niso imeli živine pri hiši, da se je bal krave. Hkrati mu niso bili samozavestni novodšleci nič pogodu. Iz nezaupanja in odpora mu je zrasla upornost.

"Kdo pa si ti?" se je postavil pred fanta.

Ta je odprl usta, kakor da se ne more načuditi. Sprva ni vedel, kaj naj odgovori, nato ga je obšla rdečica.

"Balantov Janez sem," mu je razlagal s posmehom, a mu je rasla jeza od besede do besede. "In če hočejo vedeti še več, gošpod, ta tu je moja sestra Micka. Ti boš pasel in molčal. In če ne boš, kakor se za smrkavca spodobi, veli, da znam tudi birnovati."

Po teh besedah mu je priložil tako krepko zaušnico, da je Peter zastokal in se opotekel. Le stežka se je obdržal na nogah. "Nikar tako!" je vzkliknila Micka.

Peter je pobegnil v podstrešje. Stisnil se je k sajastemu tramu in se razjokal. V srce mu je kanila mržnja ko kaplja strupa. Ko si je obrisal solze, je pritisnil obraz k pažu in opazoval, kaj se godi pred hišo.

Janez in Micka sta hodila okoli voglov, kakor da sta na

Odda se stanovanje

6 sob, vse spodaj, fornex. 16016 Saranac Rd. Pokličite Liberty 0522 od 5. do 7. ure zvečer.

Ženska išče delo

Ženska srednje starosti išče hišno delo, ali delo v restavraciji ali v kuhinji, pri Slovincih ali Hrvatih. Pokličite MULberry 6613.

REVMAČNE BOLEČINE?

Dobite dolgotrajno, prijetno toploto s Pain-Expellerjem — čudovitim mazilom. Nad 18 milijonov prodanih steklenic je dokaz njegove dobrodelnosti. Zahtevajte pravi Pain-Expeller s Sildrom na etiketi.

PAIN-EXPELLER

Strawhecker Cleaner

Vse delo garantirano in zavarovano
29c in naprej
14301 Sylvia Ave.
Tel.: Liberty 7258

Pobiramo in razvažamo na dom.

Oblak Furniture Co.

Trgovina s pohištvo
Pohištvo in vse potrebščine za dom
6612 ST. CLAIR AVE.
Henderson 2978

OLAJSATE

BOLEČIN V

MIŠICAH NA

LAHAK NACIN

JOHNSON'S

RED CROSS

PLASTER

V RABI PREKO 50 LET

NAPRODAJ V LEKARNAH

Johnson & Johnson

Johnson & Johnson

Johnson & Johnson

Johnson & Johnson

Johnson & Johnson

Johnson & Johnson

Johnson & Johnson

Johnson & Johnson

Johnson & Johnson

Johnson & Johnson

ga je za moker gobec, nato za uhlje, slednjič za roge. Žival ga je gledala s topim pogledom, iz Kurniček s putkami sta postavila v vežo, cule in nekaj košev blaga sta znesla v klet in v izbo. Janez je nasekal drv. Micka je nalomila tresak. Dim, ki je prihajal v podstrežje, je naznanjal, da je Krivčev ognjišče po dolgih dneh znova obiskal ogenj.

Čad je dražil Petra v grlu in v nosu, v očeh, vendar se ni umaknil iz svojega skrivališča. Če bi ne bil začel kašljati, bi ga v mraku Micka ne bila našla.

(Dalje prihodnjik)

Prireditev mlad. pevs. zbora
S. D. Doma

(Nadaljevanje s 1. strani)

stare i nove domovine. Tisti, ki so tukaj pričeli s slovenskim petjem, polagoma odmirajo, v domovini pa je naša pesem popolnoma zatrt. Zato je naša mladina danes tista, ki je pokli-

Ako iščete

dobrejša popravilalca za vaše čevlje, pridite k nam. Vedno prvovrstno delo. Popravljamo stare čevlje ter imamo polno zalogo finih, novih moških čevljev. Cene zmerene.

FRANK MARZLIKAR

16131 St. Clair Ave.

OGLAŠAJTE V

"ENAKOPRAVNOSTI"

DEKLETA IN ŽENE

Ali veste, da si boste pripravile precej denarja, če si naročite za bodečo zimo fino STERLING SUKNJO ali FUR COAT naravnost iz tovarne STERLING SUKNJE od \$14.50 naprej

FUR COATS so od \$69.00 naprej

Ne odlašajte, samo pokličite me.

BENNO B. LEUSTIG — 1034 Addison Rd.

ENDicott 8506 — ENDicott 3426

NAZNANILO

V četrtek 20. novembra 1941

je Zahvalni dan in

POSTAVNI PRAZNIK

vsled česar

CLEARING HOUSE BANKE

ne bodo odprte za poslovanje na ta dan.

THE CLEVELAND CLEARING HOUSE

ASSOCIATION

Jubilejni koncert

Soc. pev. zbora "Zarja"

na Zahvalni dan, 20. novembra, 1941

ob 3:30 popoldne

v S. N. Domu, 6417 St. Clair Ave.

PROGRAM:

1. "K 25-letnici Zarje" (Joseph Jauch) "Glas delavca,"

deklamaciji—Sylvia Gliha in Viki Vihar

2. "Slavnostna" (zhirka iz Zarjinega arhiva) mešan zbor

3. Nagovor—Milan Medvešek

4. Izčrпки iz operet in oper: "Kovačev študent" (V. Vodepivec); "Turjaška Rozamunda" (J. Ivanusch); "Urh. grof Celjski" (V. Parma); "Sreč in denar" (V. Vodopivec); "Can't Be Done" (D. Cerar); "Čevljar in vrag" (P. Pri zlatem sodku); "Slamnat dvovec" (F. Lorenza); "Ponovni ki" (D. Cerar); in "Povodnji mož" (V. Vodopivec). Nastopijo: Albert Fatur, John in Frank Kokel, Andy in Sophie Turkman, Ivan Čeh, Jennie Fatur, Victoria Poljšak, Valeria Wess, Eleanor Šter, Zdenka Mahnič, Katrine Jurman, Vidmar in Josephine Turk.

5. Nastop pevskih gostov "Svobode" iz Detroit, Mich.

6. Nastop pevskih gostov "Sloge"

7. Nastop pevskih gostov "Slavulj"

8. Nastop pevskih gostov "Slovan"

9. Plesi iz opere "Prodana nevesta"—mešan zbor "Zarja"

10. a. "Rudarska koračnica" (ar. J. V. Krabec)

b. "Oprezno dekle" mešan zbor "Zarja"

11. Jennie Fatur—solo

12. a. "Mlaček" (A. Jobst)

b. "Moja mamica" (Dolinar) ženski zbor "Zarja"

13. "Pravljice dunajskih gozdov" (J. Strauss)—mešan zbor

J. V. Krabec, pevovodja Edwin Poljšak, pri glasovni

Za ples igra Pecon's orkester

Vstopnina za popoldne in zvečer 50c, samo zvečer 35c

Slovenska publika je prijazno vabljen

Johnson & Johnson

Johnson & Johnson

Johnson & Johnson

GREAT- FOR 2 BIG REASONS!

1-"FLAVOR-PEAKED" BASE WHISKIES

(Izredno bogatost)

—to je vzrok št. 1 za presenetljivo izbornost IMPERIALA. To izbornost ameriško žganje poseda tisti "drag okus," kot da je importirano, ker so žganja, iz katerih sestoji, destilirana tako, da posedajo svojevrstno kakovost—potem pa zmešana za ustvaritev "okusa prvega reda."

(Izredno mehkost)

—to je vzrok št. 2! Izbrani špiriti, dejansko narejeni v istih kotlih kot izbrana temeljna žganja, so potem "omlajeni" na sličen način kot pri izdelovanju finega škotskega žganja. DAJTE IMPERIALU samo eno poizkušnjo pri vaši bari—ali vzemite še danes eno steklenico tega izbornega žganja domov!

\$1.24
PINT

Code No. 2137-C

\$2.40
QUART

Code No. 2137-A

IMPERIAL

(Reg. U. S. Pat. Off.)

Hiram Walker's Blended Whiskey

Ninety proof. 70% grain neutral spirits
Copr. 1941
Hiram Walker & Sons Inc.
Peoria, Illinois